

Reisverslag Maleisië en Bali, juli en augustus 2008

In juli en augustus 2008 hebben wij (Erika en Auke) vijf weken rondgereisd in Maleisië en Bali. Dit zijn onze dagelijkse ervaringen die ik in een schriftje heb opgeschreven en later op de computer heb uitgewerkt.

vrijdag 18 juli, **belastingvrij in de woestijn**

Elke vakantie naar Azië begint met een lange vliegreis. Ook wij moeten op de kleintjes letten en een directe vlucht van Amsterdam naar Kuala Lumpur zit er niet meer in.

De Verenigde Arabische Emiraten hebben hun oliegeld in een luchtvaartmaatschappij geïnvesteerd en zij mogen ons vervoeren. Ze vliegen vanaf Düsseldorf, waar we eerst met de metro en trein naar toe moeten. We vertrekken thuis om 13:00 uur en om 21:00 hangen we in de lucht. Na een vlucht van 6 uur landen we in Dubai op een enorm vliegveld. Ruimte genoeg in de woestijn. In de hal is een tax-free winkelparadijs gevestigd, waar al het goede en met name het dure van deze wereld te koop is.

Aangezien Dubai het middelpunt van een enorm luchtvaart netwerk is, komen hier grote groepen mensen van over de hele wereld samen. Arabische sjeiks met meerdere totaal gehulde vrouwen en westerse toeristen die hun lichamelijke volkomen- én onvolkomenheden uitgebreid laten zien. Maar ook arme Aziatische gastarbeiders die in het Midden-Oosten werken.

Wij zijn wat gaar na de eerste helft van de vliegreis, maar we zien het op een wat surrealistische manier voorbij komen.

zaterdag 19 juli, **KL**

Vandaag de eerste dag in Kuala Lumpur. Gisteravond laat aangekomen, zitten we 's nachts om 12 uur nog op een terrasje in China-town. Lekker biertje met daarbij een heerlijke maaltijd. We worden geholpen door een stomme ober, die ons welwillend en vriendelijk bediend.

Na een lange nacht zijn we opgestaan en gaan we Kuala Lumpur verkennen. We maken een wandeling die ons langs oude koloniale gebouwen voert. Nu is Kuala Lumpur erg modern, dus die oude koloniale gebouwen zien we wel zitten. En ja, af en toe staat er wel eens iets ouds tussen de vele hoogbouw. Vaak vervallen en/of in afschuwelijke kleuren geverfd.

In Kuala Lumpur heeft men kennelijk voor modern gekozen. Op zich prima, maar ik voel me daar als mens wel eens heel erg klein bij.

En mooi? Het is maar goed dat smaken verschillen.

De Petronas Towers

zondag 20 juli, **feestvierende rugzakkers**

We reizen vandaag naar Melakka. De nacht begint slecht, omdat de rugzakkers in het hotel naast ons zin hebben in luidruchtig feest vieren. Om 2:00 uur ben ik het zat en ga me beklagen bij de receptie. De klacht wordt serieus genomen. Iemand gaat er naar toe en het is meteen gebeurd met de herrie.

Na het ontbijt lopen we naar het busstation wat immens groot is. Toch loopt alles gesmeerd. In de drukte is het goede loket toch snel gevonden en met het ticket in de hand komen we in een luxe touringcar terecht, die ons comfortabel voor € 2,- naar Melakka rijdt.

We zitten in een deel van de stad wat erg modern is. Alles is nieuw en hoog. Gelukkig blijkt er ook een mooi oude gedeelte te zijn als we 's avonds gaan eten.

Tijdens het eten worden we aangesproken door een jonge vrouw uit Beijing. Zij wil wat over de stad weten en we lenen haar onze Lonely Planet. Na het eten raken we verder aan de praat en we besluiten met z'n drieën nog wat te gaan drinken. Dat is erg gezellig en interessant. Ze blijkt iemand te zijn die op een hele authentieke manier in China als vrouw zelfstandig in het leven staat en ook in haar eentje door Maleisië reist.

maandag 21 juli, **zoals de goden het bedoeld hebben.**

Voorouderverering in een Chinese tempel

Vandaag is het een uitslaapdag. De jetlag doet zich nog gelden. Het regent en er is dus ook geen reden om uit bed te komen.

Uiteindelijk gaan we in de stad ontbijten. Een merkwaardige aangelegenheid. Twee Europeanen, die in Chinatown in Maleisië in een trendy café een westers ontbijt bestellen met cappuccino en al. In het café draait Mexicaanse muziek, terwijl er op de tv een special over Amsterdam opstaat.

Een mens doet toch op zo'n moement heel wat indrukken op. Daarna maken we een wandeling door Chinatown waarbij we prachtige

huizen en tempels zien.

Ook Chinatown heeft een hoog multi-culti gehalte. Moskee, hindoe- en boeddhistische tempel staan gebroederlijk naast elkaar. Zo zullen de goden het vast bedoeld hebben.

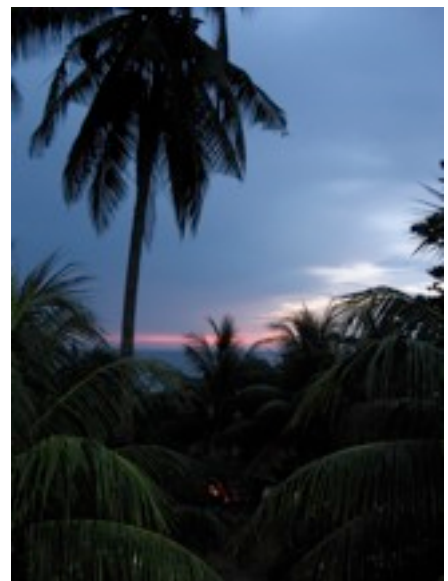
dinsdag 22 juli, **reizen**

Soms moet er gereisd worden. Ook deze dag, van Melakka naar Pulau Tioman. Van de West- naar de Oostkust en van de drukte van de stad naar de rust van een tropisch eiland.

De bus naar de havenstad Mersing vertrekt om 8:00 uur. Dus vroeg opstaan om met een taxi naar het busstation te gaan dat ver uit het centrum ligt.

Daarna een heftig busritje van 5 uur. Een chauffeur die maar één snelheid kent. Hard! Ondertussen belt hij dat het een lieve lust is en steekt af en toe een sigaret op in de 'niet-rokers-bus', maar zorgt er wel voor dat we tijdig in het havenstadje arriveren.

Daar worden we belaagd door allerlei mensen die ons naar het eiland willen varen. Iedereen is natuurlijk het meest goedkoop, snel en veilig. Onze uiteindelijke keus doet ons op een boot belanden die 'over-booked' is. Na drie kwartier moet iedereen overstappen op een grotere boot en met een uur vertraging varen we weg.

Palau Tioman

In de stromende regen op weg naar een tropisch eiland. De bootreis is heftig te noemen. Maar na anderhalf uur worden we afgeleverd op een mooi plaatsje. De regen is gestopt en dan is een zonsondergang op zo'n bounty strand meteen erg mooi. De reisstress is daardoor weer gauw vergeten.

woensdag 23 juli, **softdrugs**

Tegenover ons hotel is een soort van café op het strand neergezet. Met een happy-hour van 5 tot 7 uur weten de toeristen het wel te vinden. Wij hebben na het eten trek in een glas whisky en bedenken dat ze dat daar wel eens zouden kunnen hebben. En.... dat blijkt zo te zijn.

We zitten gezellig aan de bar te kletsen met een Engels meisje die daar werkt. Ze is op wereldreis en spekt op deze manier haar portemonnee. Al gauw blijkt dat ze iets heeft met een lokale jongen die daar ook werkt. We zien hem op gegeven moment joints draaien. Als Nederlanders zijn we daar wel aan gewend, maar we verbazen ons er over dat het in Maleisië gebeurt, omdat de wet op dit punt heel duidelijk is. No tolerance en als je het toch doet zijn de straffen niet mals. Voor harddrugs krijg je zelfs de strop.

We verbazen ons nog meer als we zien dat de joints gretig aftrek vinden bij de toeristen. Het gebeurt allemaal erg stiekem, waarbij de joints ergens achteraf moeten worden opgerookt. We moeten er erg om lachen, wat door de toeristen niet erg wordt gewaardeerd. Jammer voor hen. Wellicht dat ze de volgende keer toch beter naar Amsterdam kunnen gaan.

donderdag 24 juli, **verhuizen**

Op Tioman aangekomen kunnen we niet de accommodatie vinden die we graag zouden willen. Pas bij de derde keus is het raak. Het heet 'Nazrim II'. De eigenaar lijkt niet zo gemotiveerd en zijn bungalows zijn een afspiegeling hiervan. Vrij duur en shabby. We moeten er € 28,-voor betalen en dat is voor Maleisische begrippen aardig aan de prijs. Daar heb je dan wel airco voor, maar daar houden we beiden niet zo van en die staat dus alleen maar uit.

De volgende dag gaan we maar eens op pad naar iets anders, maar alle naburige hotels zijn eveneens vol. We verzoenen ons maar met het idee dat we bij Nazrim moeten blijven.

Als we naar het dorp lopen komen we langs een leuk huisje. We vragen of we even mogen kijken en het lijkt ons wel wat. De prijs is het meest verbazend. Voor € 6,- mogen we erin.

Vandaag hebben we het betrokken. Met uitzicht op het strand en de zee voelen we ons er helemaal thuis.

Ons uitzicht vanaf het huisje

Ons optrekje aan het strand

vrijdag 25 juli, **over de berg**

Tioman is een vrij groot eiland, wat alleen aan de Westkust bewoond is. Daar liggen wat dorpjes waar vissers wonen en waar wat accommodatie voor toeristen staat. Op de Oostkust is slecht één dorpje. Dit is bereikbaar met de boot of via een weggetje en

kaartje Tioman

bospaden. Het eiland is eigenlijk een grote berg die uit de zee oprijst en als je via de weg of de paden naar de andere kant gaat, is het dus flink klimmen. Als we besluiten naar de overkant te lopen belanden we min of meer op een pad. Het is smal, steil, maar prachtig.

Dwars door de jungle lopend zien we gigantische bomen en planten en horen we de meest fantastische geluiden. Een tegemoet komende wandelaar heeft het over een hele grote python die naast het pad zou liggen. Voorzichtig gaan we verder, want je weet maar nooit met die slangen. Helaas/gelukkig is er geen python te zien. Na

drie uur bereiken we moe, maar voldaan de overkant. Na en lunch lopen we terug. Nu weer drie uur, maar nu over het weggetje, waar overigens geen verkeer is. We lopen deze dag zes uur in de tropische hitte. Bergop en bergaf. Het is prachtig, maar ook wel een beetje vermoeiend.

oerwoud reuzen

zaterdag 26 juli, **als een....**

De uitbater van Nazrim II, ons eerste hotel, schijnt een reputatie te hebben. Dit komt ons ter ore via medetoeristen. Hij drinkt!

Zijn tactiek is mensen te benaderen met blikjes bier die hij in een onuitputtelijke voorraad in plastic tasjes bij zich heeft. Als de argeloze toerist dit aanneemt weet hij zeker dat gezelschap voor de komende tijd verzekerd is.

Vandaag zijn we in ons strandcafeetje tijdens het happy-hour. Onze vriend scharrelt er ook rond en is compleet in de olie. Hij benadert met onvaste stem en nog onvastere tred met wisselend succes bezoekers van het café. Bij een meisje blijft hij hangen. Hij vertelt over zijn leed in de wereld en geeft te kennen dat zij dat op geheel eigen wijze, lichamelijk, kan verlichten. Het meisje is er niet zo van gediend. Gelukkig voor haar komt haar vriendin al gauw opdagen. Hij blijft er maar wat bij zitten en valt al gauw in slaap. Selamat Tidur (lekker slapen) als een Maleier.

zondag 27 juli, **beetje dik**

Ik Maleisië stijgt de welvaart snel. Hoge gebouwen verrijzen overal. Mensen hebben op z'n minst een brommer en vaak al een auto. Op Tioman is men met die trend meegegaan. Gelukkig nog geen hoogbouw, maar wel een airstrip, zodat de luie toerist en/of de toerist met veel geld en weinig tijd in een uurtje vanuit Singapore of Kuala Lumpur kan worden ingevlogen.

Een ander effect van de stijgende welvaart is overgewicht. Wat zich in de VS en Europa al langer manifesteert wordt ook hier zichtbaar. Vooral kinderen kunnen tonnetje rond zijn. Klein als ze zijn zich voortbewegend op een brommertje.

Een paar dagen geleden zaten we in een restaurant. Het zontje van de eigenaar heeft ook een indrukwekkend uiterlijk. Op gegeven moment gaat hij met een bord eten voor de tv zitten. De grote van het bord en de inhoud daarvan zijn indrukwekkend. Zeker 5 à 6 keer de porties die de toeristen krijgen voorgezet. Ons schranshansje weet in een

oogwenk de enorme berg eten weg te werken. Zijn uiterlijk zal er indrukwekkend door blijven.

maandag 28 juli, **De boot**

Vandaag hebben we ons mooie eiland Tioman gedag gezegd. We zijn er zes dagen geweest. Voor ons doen toch vrij lang, wat veel zegt over de genoegelijke tijd die we er gehad hebben.

De terugreis gaat per boot, die om 7:30 vertrekt. We staan tijdig op de pier met nog een tiental andere slaperige toeristen. Voorlopig komt er echter geen boot. Het wachten is geen straf, want er zwemmen hele scholen visjes om de pier die het water zwart kleuren. Soms schieten ze met z'n allen het water uit. Tot onze verrassing zien we nog een grote zeeschildpad zwemmen. Heel fraai om te zien.

De boot komt uiteindelijk toch opdagen. Al gauw wordt duidelijk waarom die zo laat is. Alle passagiers moeten eerst op een lijst al hun persoonlijke gegevens invullen. Dat gaat wat lastig met een slap A-4tje op een rugzak.

Slaperige toeristen wachten op de boot

Na deze ceremonie vertrekken we naar de volgende pier van het eiland. Daar moeten we allemaal van het dek af naar binnen. Controle, naar later blijkt, door een gezette dame op een brommertje die op de pier staat. Na deze afvaart mogen we weer terug op het dek en in een verkoelend windje varen we de andere pieren van het eiland af. Overvol maken we uiteindelijk de overtocht. Hoezo controle?

Bij de haven op het vaste land moet iedereen weer naar binnen. Samengepropt wachten we op het aanmeren, waarna we er weer af mogen. Een leuk boottochtje.

dinsdag 29 juli, **Bier drinken**

De boot naar Taman Negara

Vandaag zijn we naar Taman Negara gereisd. Een groot stuk oerwoud wat 130 miljoen jaren oud zou zijn met de oppervlakte van twee keer Luxemburg. Om er te komen zijn we met een bootje een rivier opgevaren die na een prachtige tocht van drie uur ons bij het dorpje brengt dat de uitvalsbasis voor het park. Ik ga morgen een jungle-trekking van twee dagen doen. Erika doet het wat kalmer aan en gaat een tocht doen van een paar uur.

Nadat we vanmiddag wat hadden rondgelopen willen we in de namiddag wel een biertje. Alleen in de restaurants blijkt dat niet mogelijk. Ook in ons junglehotel niet. Na wat vragen blijkt er één

winkeltje te zijn waar ze het felbegeerde gele vocht verkopen. Het winkeltje is snel gevonden en het bier gekocht, maar opdrinken op het terras voor het winkeltje is helaas mogelijk. Met de blikjes in de hand gaan we dan maar bij een tafeltje bij een hotel zitten. De eigenaar komt nog langs, maar vindt het geen probleem. Na de eerste volgt nog een tweede en het smaakt prima.

woensdag 30 en donderdag 31 juli, **Trekking**

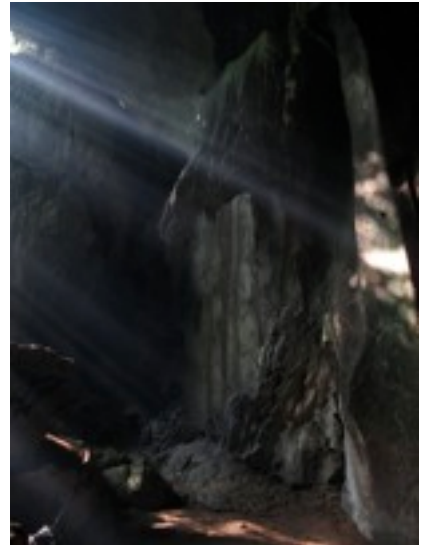

Onze gidsen

Als in Taman Negara bent doe je een trekking in het oerwoud. Je hebt ze in alle soorten en maten. Van drie uur tot tien dagen. Overdag, 's nachts, per boot en zelfs per 4-wheel-drive. Tijdens de trekkings scheiden de wegen van Erika en mij. Zij vindt, na een traumatische trekking op Sumatra, dat geploeter en slapen in de jungle niet meer aantrekkelijk. Daarom boekt Erika een trekking van drie uur en ik één van twee dagen met overnachting.

We moeten voor de tweedaagse trekking 's ochtends om tien uur aanwezig zijn. Het gezelschap bestaat uit zeven Spanjaarden, twee Fransen, een Pool en drie Nederlanders. We krijgen allemaal drie flessen water, een blikje kipcurry, een slaapzak en een matje uitgereikt. Na aan de overkant van de rivier bij de parkeiding alle formaliteiten te hebben ingevuld gaan we met de boot naar het vertrekpunt dat twee uren varen stroomopwaarts ligt.

Al gauw blijkt dat ons bootje moeite heeft de vele stroomversnellingen te nemen. De gids zit naast me en is erg nerveus en vertelt dat vorige week een vergelijkbare boot met toeristen is omgeslagen. Bij een lange stroomversnelling dreigt het mis te gaan. De schroef van de boot raakt een steen en de boot glijdt stuurloos terug de stroomversnelling in. Om te voorkomen dat de boot overdwars op het water komt springen de gids en zijn helper in het water om de boot tegen te houden. Dit lukt niet zo goed en de gids vraagt of ik kom helpen. Als een Leonardo di Caprio in de Titanic spring ik in het water. Al snel volgen meer stoere en hopelijk sterke mannen. Op een wonderlijke manier weet de schipper de schroef weer te fiksen en kunnen we weer verder. De andere stroomversnellingen komen we goed door. We lopen nog wel een keer vast op een zandbank, maar ook dat wordt weer snel verholpen

De grot

Paddestoelen tijdens de trekking

door de kloeke bemanning met zijn passagiers.

Door dit alles gaan we pas laat wandelen. Tot overmaat van ramp blijkt één van de Spaanse dames nauwelijks in staat tot lopen. Tergend langzaam gaan we de jungle in op weg naar een grot waar we zullen overnachten. Het pad is glad en ligt bezaaid met boomstammen en gaat stijl op en neer. Helaas lukt het niet om voor donker binnen te zijn. Het laatste uur legen we in de nacht af. Met zaklantaarns proberen we ons zo goed en zo kwaad mogelijk wat bij te lichten. Onze gids

houdt de moed erin en om acht uur bereiken we de grot die kathedraalachtig groot is.

Wassen moet ook in het donker gebeuren bij een beekje dat zeer blubberige oevers heeft. Nadat we naar de grot teruggestrompeld zijn, kunnen we onze matjes neerleggen. De gids en de dragers gaan koken. De blikjes worden ingeleverd rijst gekookt en om kwart over tien is de maaltijd klaar.

Ik weet uit ervaring dat van slapen niet zo veel komt dit soort nachten. Ook is dat nu het geval. Toch slaap ik net als een civetkat (een soort poema) de grot bezoekt op zoek naar restjes.

De volgende dag blijkt bij daglicht hoe mooi de grot is. Immens groot met prachtige druipsteenfiguren. De terugtocht gaat en stuk beter en we arriveren tijdig op de plek waar de boot ons komt ophalen. Die is een uur te laat. Tja.... stroomversnellingen, we weten er alles van.

vrijdag 1 augustus, **Per spoor**

We verlaten de jungle en gaan naar Kotha Baru, een wat grotere stad aan de Noord-Oostkust. We beginnen de reis met de boot, daarna een stukje met de bus die ons op het treinstation afzet. De reis duurt acht uur en het prachtige traject wordt de 'jungle railroad' genoemd.

Een treinstation aan de jungle railroad

Op een gegeven moment wordt het druk als een paar honderd moslimmeisjes instappen om van school naar huis te gaan. Sommige meiden lezen glossy bladen. Bijzonder om te zien dat op het titelblad te zien is dat het blad ook over seks gaat. Kennelijk een universele interesse bij pubers, waarbij het niet uitmaakt waar je woont of wat je godsdienst is.

In de trein komen we een Spanjaard tegen die in zijn Engelse uitspraak de woorden 'Islands' en 'Highlands' niet uit elkaar kan houden. Hierdoor is het niet duidelijk of hij

naar de bergen of het strand gaat en in de goede of de foute trein zit. Kan consequenties hebben. 'Gwhere is the fucking beach'.

Aan het eind van het traject blijft de trein staan. Doordat het een enkel spoor is moeten we wachten op een tegemoet komende trein. We besluiten een taxi te nemen voor het laatste stuk en om 22:30 uur zijn we in ons hotel. Tegenover het hotel is een nachtmarkt waar we ons op het late tijdstip nog aan heerlijk eten tegoed kunnen doen.

zaterdag 2 augustus, **Sjans**

Kota Baru staat bekend als een moslimstad. Bijna alle vrouwen dragen een hoofddoek, van jong tot oud. Het is mooi om te zien dat de dames altijd een glimlach tonen bij oogcontact. Jongere meisjes vinden het bovendien leuk om contact te maken. In een bakkerij annex tearoom met een enorm assortiment taartjes (ja, ja, het bestaat hier) zit een groepje van acht meiden die ons vragen hoe het gaat. Antwoorden levert veel gegiechel op. Vooral als ik wat Maleise woorden gebruik. Als ik vraag om een foto te maken mag dat natuurlijk.

Auke met zijn Maleise fans

In Kota Baru is een aantal musea waar veel lokale bewoners komen. Vanochtend wilde een groep meisjes met mij op de foto. Ze gaan allemaal om me heen staan en één voor één rennen ze uit de groep om met elkaars camera een foto te maken. Het geeft me even de status en het gevoel van een popster of een profvoetballer. Ik doe het nog steeds goed bij de Maleise meisjes.

zondag 3 augustus, **De speedboot**

Ons uitzicht vanuit het huisje

Vandaag reizen we van de Kota Baru naar The Perintian Islands. Het is niet zo ver. Om tien uur worden we opgepikt door een taxi die ons op een rustige manier naar het plaatsje brengt waar de boot vertrekt. De boot blijkt een bootje te zijn waar ongeveer tien mensen in kunnen. Achter de boot hangen twee enorme buitenboordmotoren, wat doet vermoeden dat het wel eens hard kan gaan. En dat klopt. Met hoge snelheid vliegen we meer over het water dan dat we varen. Ondanks dat de zee rustig is, is het een tochtje waarbij we flink op en neer en heen en weer gesmeten worden. De bestuurder belt en rookt ondertussen dat het en lieve lust is. Gelukkig voor ons heeft hij het allemaal goed onder controle. Het tochtje naar het eiland van 20 kilometer duurt maar een klein half uurtje. We worden beloond met een prachtige plek. Een soort van huisje op het strand met prachtig uitzicht en een goed restaurant. Zelfs het in Maleisië zeldzame bier is vlakbij verkrijgbaar.

maandag 4 augustus, **De zegeningen van de techniek**

Ik was in 1994 voor het eerst in Azië op Sumatra in Indonesië. Geld werd opgenomen met Traveller Cheques of girobetaalkaarten en bellen deden we op het postkantoor voor vrij veel geld. Af en toe en kaartje en het thuisfront was erg tevreden. Het jaar daarna in Thailand was het niet anders. In 2000 waren we in India en de eerste technologische vernieuwing begon te komen. Internetten was op beperkte schaal mogelijk. Een mailtje versturen was mogelijk, maar geduld was daarbij een schone zaak. Drie jaar later in 2003 trokken we een paar maanden door Azië. Internetten was nu overal mogelijk en we konden er vanaf de meest afgelegen plaatsen onze geldzaken mee regelen. Traveller Cheques hadden we nog wel meegenomen, maar het verschijnsel ATM verscheen in het straatbeeld en geld kwam net als in Nederland gewoon uit de muur. We hadden zelfs een mobieltje bij ons, waarmee we overal bereikbaar waren.

Anno 2008 is de moderne techniek voor de toerist niet meer weg te denken en vanzelfsprekend geworden. Toeristen veranderen van simmkaart om goedkoop lokaal te bellen en altijd het komende hotel te reserveren. Vliegtickets worden simpel via internet geboekt.

Weg is de wereld, waarbij een vakantie een duik in de primitieve wereld betekent en we onze eigen technische 'zegeningen' zo mooi kunnen relativiseren.

dinsdag 5 augustus, **Klussen**

Wij verblijven in een vrij groot en uitgebreid guesthouse. Eigenlijk een 'Resort', maar wat een Resort tot een Resort maakt is ons niet zo duidelijk, behalve dat het duurder is.

Dit guesthouse/resort heeft een groot aantal bungalows die trapsgewijs vanaf het strand de heuvel opgebouwd zijn in ongeveer 5 rijen. Ze zijn modern, met airco, een warm bad zien er goed uit en zijn vrij prijzig. Het uitzicht is deels op zee, deels op het strand, maar voor het grootste gedeelte op de achterkant en de airco van de bungalow ervoer.

Neem dan ons optrekje. Het staat onder de kokospalmen op het strand. Met vloed is de zee nog geen 10 meter bij ons vandaan. Maar.. ons optrekje valt van ellende uit elkaar. Deuren sluiten niet, de warme douche is niet warm te krijgen, er zijn overal grote gaten en als we de wastafel gebruiken stroomt het water over onze voeten, maar het is heel goedkoop.

Toch wonderlijk dat op de mooiste plek zo'n bouwval staat. Waarom niet wat bijgehouden, gerepareerd, gerestaureerd? Het zou iets moois opleveren wat voor veel geld te verhuren is. Mijn bouwvakkershanden jeuken.

Het resort

dinsdag 6 augustus, **help..... haaien**

Op de Perintians wordt veel gezwommen, gesnorkeld en gedoken. De zee is prachtig. Als je vanaf het strand de zee inloopt en je hoofd onder water steekt zijn meteen al de mooiste dingen te zien. Vissen in de meest mooie kleuren, koraal, waterkomkommers etc, etc...

De echte snorkelaars en duikers gaan met boten de zee op om de mooiste plekken op te zoeken. Wij zijn niet zulke fanatieke zwemmers en duikers. Met een duikbrilletje vanaf het strand zijn we heel tevreden met wat we zien.

Vanochtend vroeg zitten we in het restaurant te ontbijten. Het ligt wat hoger en we kunnen prima uitkijken over de baai waar we zwemmen. Tot mijn verbazing zie ik een aantal vinnen boven het water heen en weer schieten. Het ziet er wat cartoonachtig uit. En inderdaad er zwemmen vier haaien in het baaitje. Exemplaren van rond de anderhalve meter lang. Als ik de eigenaar er op wijs lacht hij dat het vegetarische haaien zijn. Ja, ja. Ik ben vegetariër en die zouden ze dus graag lusten.

Eindeloze theevelden

woensdag 7 augustus, **naar de highlands**

Gisteren zijn we aangekomen in 'The Cameron Highlands' een hooggelegen gebied wat op 1500 meter hoogte ligt. We hebben gelezen dat het een oud Engels 'Hill-station' is, waar de Engelsen af en toe kwamen om af te koelen van de tropische inspanningen. Er zou veel Engelse landschapsarchitectuur te zien zijn en het zou er pittoresk uitzien.

Als we het gebied inrijden blijkt al gauw dat het toch wat anders is. Het kleine kronkelige weggetje blijkt een 4-baans snelweg te zijn en de hele

highlands lijken te zijn herschapen in een voedselproducerend gebied. Alles lijkt bebouwd en alles wordt verbouwd van thee tot aardbeien en van snijbloemen tot aardappelen. Het meeste in een soort kassen gemaakt van landbouwplastic. Soms staat er nog ergens verloren een oud gebouw.

Door de hoogte is het koud en komen na lange tijd de lange broek en de sweater uit de rugzak.

Toch is het leuk hier. We hebben een pittoresk hotelletje en de atmosfeer in het stadje is bedrijvig en vriendelijk. De Chinese, Indiase en Maleise winkels staan gebroederlijk naast elkaar.

Vanmiddag hebben we een tripje gedaan om de agrarische activiteiten te bewonderen. Dat was erg leuk. We weten nu alles over het verbouwen van thee, rozen en aardbeien.

vrijdag 8 augustus, **stoomboot**

We zijn voor alles in tijdens onze vakanties en zeker culinair. Gisteren had ik last van diarree en moest ik me noodgedwongen beperken tot toast met jam en rijst met wat groente. Dat laatste eten we in een Chinees restaurant waar een kordate dame de leiding heeft.

Ik zie vanaf mijn bordje met rijst dat de meeste andere gasten een komfoortje voor zich hebben staan waarop een grote ringvormige pan staat met bouillon. Ze krijgen er allerlei ingrediënten bij die ze in de bouillon kunnen laten zakken om het erna weer gekookt uit te vissen. Het restant is een soepje wat als toetje als laatste gegeten wordt. Het geheel heet

Stoomboot

Het kaartje van het stoomboot restaurant

'stoomboot'. Onze smaakpapillen worden behoorlijk geprikkeld en we beloven de dame terug te komen als mijn darmen weer op orde zijn.

Gelukkig is dat de volgende dag al het geval en we laten ons de stoomboot goed smaken. De smaken zijn verbluffend en het soepje als toetje is ook geweldig.

De eigenaresse is zeer geïnteresseerd of het gesmaakt heeft. Dat heeft het. We vragen haar of ze in Nederland een 'stoombootrestaurant' wil beginnen. Ze denkt erover.

zaterdag 9 augustus, **reizen**

Vandaag is het, wat wij een reisdag noemen. We gaan van de Camaron Highlands terug naar Kuala Lumpur. Een rit van rond de 250 kilometer met de bus. De eerste 50 kilometer gaan door de bergen en zijn erg bochtig en voor menigeen nogal een aanslag op de maag. Om ons heen horen we mensen kokhalzen. Wat er verder gebeurt willen we liever niet weten.

Het is opvallend dat er nogal wat totaal gesluierte vrouwen in de bus zitten. Ze komen uit het Midden-Oosten en verkennen ook als toeristen de weide wereld. Hun blik valt al snel op Maleisië. Ook een moslimland? Op papier wel, maar overal lopen vrouwen in topjes en korte broek en dat zijn niet alleen de westerse toeristen.

Op de markt in Kuala Lumpur worden we aangesproken door een gesluierde vrouw. Ze kan haar hotel niet meer vinden en laat ons het kaartje van het hotel zien met naam en adres. Erika weet dat het naast het busstation is en we kunnen het haar simpel uitleggen. Alleen blijkt dat ze geen Engels spreekt, maar een plattegrondje biedt uitkomst.

Op zoek naar een hotelletje komen we bij iets uit wat bijzonder is. De trappen zijn zeer vervallen. Bij de receptie wordt het wat beter. Daar zit een vrouw die wel een hele lage stem heeft. Ze is duidelijk 'under construction' net zoals het hotel en een groot deel van Maleisië. Een rare combinatie. Een paar minuten geleden iemand in boerka en een daarna een transseksueel. Ook dat is Maleisië.

Totaal gesluierde vrouwen

zondag 10 augustus, **contrast**

In de nacht van zaterdag op zondag slapen we in 'The Red Dragon'. Een rugzakkershôtel in Kuala Lumpur. Of eigenlijk een pakhuis van rugzakkers. Tientallen kamertjes zijn ingericht in een oude bioscoop, zonder eigen toilet, douche en zonder ramen. Het is erg goedkoop, er is een grootbeeld tv die altijd aanstaat en er is een grote internet ruimte. Wij zijn hier beland, omdat alle andere hotels in de buurt vol zijn en we maar voor één nacht een kamer nodig hebben. Het hotel wordt bevolkt door rugzakkers (zijn wij ook) van de helft van onze leeftijd die een verblijf in Maleisië zien als party-time. De flessen met drank gaan mee de kamers in en het geluid wat bij feestvieren hoort is dan ook de hele nacht goed te horen. In het kamertje is alle geluid te horen en daarnaast is het er erg benauwd. Ach, laten we niet klagen. Wij zijn, laten we het gewoon maar accepteren, hiervoor te oud geworden. En de volgende dag zien we maar mooi op die grootbeeld tv de Nederlandse zwemdames goud halen op de Olympische spelen in Peking. Op het moment dat dit gebeurt zijn *wij* het luidruchtigst van het hele publiek.

Ons optrekje in Ubud

De volgende dag zijn we naar het vliegveld gegaan en naar Bali gevlogen. We komen er rond half zeven aan en na een zeer uitgebreide en trage douanecontrole zijn we om acht uur in Ubud. Het hotel dat we willen nemen is helaas vol. Maar we kunnen zonder probleem bij de zus van de eigenaar terecht. Zij heeft naast het hotel een eigen business en die blijkt nog veel mooier en goedkoper te zijn. Voor nog geen € 9,- hebben we een prachtig Balinees huis met

bad en warm water en dat alles in een prachtige tuin. Het contrast met de Red Dragon is duidelijk. We besluiten er maar te blijven voor wat langere tijd.

maandag 11 augustus, **Ubud**

We zijn in Ubud in Bali. Een plaatsje waar we voor de derde keer zijn. De vorige keren waren in 1997 en 2003. Ubud ligt centraal op Bali en is behalve toeristisch ook het artistieke centrum van het eiland.

Er zijn elke avond verschillende muziek- en dansvoorstellingen, talloze schilders wonen er,

Rijstvelden midden in Ubud

boekenwinkels en galeries zijn goed vertegenwoordigd en er is een ruim aanbod op het gebied van Yoga en andere spirituele zaken. De toerist kan zich laven in de hoogstaande culinaire restaurants die in de meest prachtige panden gehuisvest zijn.

De Balinees weet zich uitstekend staande te houden in dit toeristische gebeuren. In de hotels staan altaartjes waar een paar keer per dag offerandes gebracht worden. De muziek is nog puur Balinees en iedere wijk van een dorp heeft zijn gamelan. Schilders zijn van het eiland en kunnen worden opgeleid aan de

academie in Ubud. Er is geen hoogbouw en alle nieuwbouw wordt gebouwd naar Balinese architectonische principes. Vaak met natuurlijke materialen. Daarbij is de natuur altijd dichtbij. Zelfs *in* Ubud liggen rijstvelden. Het klinkt paradijselijk als ik het opschrijf en misschien is het dat ook wel een beetje.

dinsdag 12 augustus, **Wayan**

Mijn voornaamste doel om naar Bali te gaan is muziekles nemen. Vijf jaar geleden heb ik dat ook gedaan. Mijn toenmalige leraar Guru Tusti heeft me toen de eerste beginselen van gangsa spelen bijgebracht en de eerste stukken geleerd. Nu wil ik ook weer lessen nemen bij hem, maar zijn winkeltje blijkt er niet meer te zijn. Via via krijg ik nog wat adressen en uiteindelijk kom ik bij 'Wayan Pasek Sucipta' terecht. Behalve dat de guru een mooie naam heeft moet hij 's avonds spelen met zijn groep in het koninklijk paleis. Daar spelen de beste gamelans van Bali, dus zal het met zijn eigen kennis en kunde wel oké zijn.

Guru Wayan

Naast het muzikant zijn, runt hij samen met zijn vrouw een guesthouse en daar

heeft hij een ruimte waar zo ongeveer alle instrumenten van de gamelan staan. Voor de komende dagen maken we een afspraak om dagelijks een les van een uur te hebben. De

guru rekent Rp 50.000,- voor een les. Dat lijkt veel, maar is slechts een kleine € 4,-. Kom er maar eens om bij de muziekschool. Een kamer huren kost net zo veel. We overwegen over te stappen. Kan ik nog wat oefenen.

woensdag 13 augustus, **bamboe beuken**

Muziek op Bali is niet alleen beperkt tot gamelan. Er zijn kleine ensembles voor ceremonies, wayang voorstellingen (schaduwpoppen), etc.

De jegog

Gisteren zijn we bij een Jegog voorstelling geweest. Dit is een orkest bestaande uit bamboe instrumenten. De instrumenten kunnen meters groot zijn. De grootste heeft buizen van wel 4 meter en wordt bespeeld door twee personen. Om de enorme palen tot klinken te brengen moet er met veel kracht met een grote knuppel geslagen worden. Het is bewonderenswaardig dat de muzikanten dit een heel concert van anderhalf uur kunnen volhouden. Het klinkt overweldigend. De klank is bijna een fysieke ervaring die in het lichaam te voelen is, terwijl het toch niet

heel erg hard is.

Na afloop mogen de toeristen het proberen. Ik mag ook even op de grootste. Heerlijk om tegen die grote palen te meppen en het klinkt geweldig.

donderdag 14 augustus, **geheugen**

Ik heb 3 lessen van mijn nieuwe guru Wayan gehad en het bevalt prima. Enigszins een obstakel blijft mijn veel geringere geheugen om de muziek te onthouden dan de gemiddelde Balinees. Het blijft veel voor- en nadoen. Gelukkig is Wayan erg geduldig met de toeristen leerlingen.

Ik heb er iets op gevonden. Door de les op te nemen kan ik in het hotel de opname afluisteren en kan ik het in noten opschrijven. Op zich handig, alhoewel het westerse notensysteem niet erg praktisch is voor gamelan. De gamelantonladder bestaat afwisselend uit grote en kleine afstanden, terwijl de tonen gewoon naast elkaar liggen. Een grote afstand op het gehoor en met de noten is geen grote afstand op de gamelan.

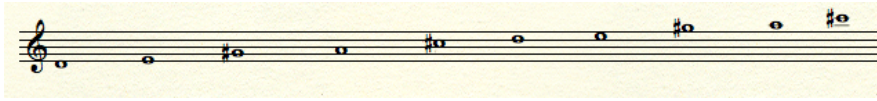
Wayan speelt naast de gangsa alle instrumenten van de gamelan dus spelen we ook veel samen. Daarnaast heeft hij veel algemene kennis van de gamelan. Ik leer allerlei achtergrondtheorie van hem die een wereld voor mij doet open gaan.

Gangsa Layout

Western names:

D E G# A C# D E G# A C#

Western notation:

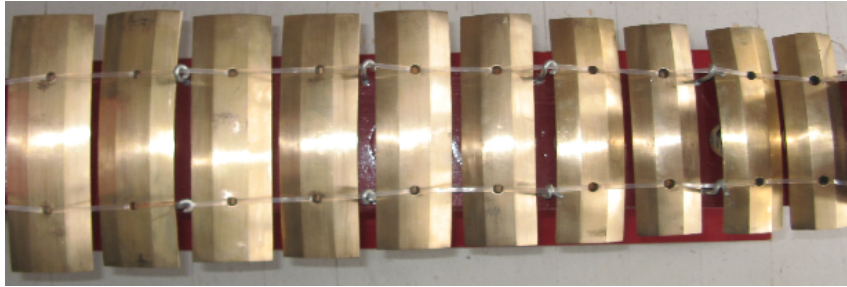
scale: patet slisir or pelog

Balinese symbols:

Balinese names:

Dong Deng Dung Dang Ding Dong Deng Dung Dang Ding

vrijdag 15 augustus, **naar het strand**

Vandaag zijn we van Ubud naar Padang Bai gereisd. Een dorpje aan de kust. We willen nog een paar dagen van het strand genieten. Vijf jaar geleden zijn we hier ook geweest en we hebben goede herinneringen aan het plaatsje.

Toen gingen we naar een klein strandje een kilometer lopen van het plaatsje. Een paadje met wat klimwerk werd beloond met een rustig klein stukje strand. Er waren nog een paar andere toeristen die door wat lokale dames van een natje en een droogje werden voorzien.

Het idyllische strand met verzorging

Vandaag willen we weer naar het strandje. We moeten even zoeken naar het paadje. Maar wat blijkt, het paadje is een grote weg geworden voor werkverkeer. De heuvel is grotendeels weggegraven. Graafmachines zijn luidruchtig bezig dat ook met de rest van de heuvel te doen. Bij een snelle blik zien we dat er een hotel of resort wordt gebouwd. De lokale dames zijn er nog. Het blijkt dat een Koreaanse investeerder het heuveltje en het strandje heeft opgekocht om er een resort neer te zetten. Nu kunnen we nog terecht tussen de graafmachines door.

Volgens de dames blijft het strand toegankelijk voor het gewone publiek waar wij onszelf ook toe rekenen. Of het zo zal gaan? Laten we het hopen.

zaterdag 16 augustus, **Rasta**

Het valt ons op dat de strandcultuur in Maleisië en Bali vergezeld gaat met Reggae-muziek. Als we het strand aflopen zien we dat de cafeetjes in rood, geel en groen geverfd zijn met het portret van Bob Marley aan de muur. Er hangen lokale jongeren rond met rastakapsels, er staan enorme speakers en de budgettoerist hangt er rond.

Ik heb er een tijdje wat gemengde gevoelens en gedachten bij gehad. Het is niet de cultuur van hier. Jongeren passen zich aan toeristen aan. Drinken veel bier, roken 'het goede gras', passen hun uiterlijk en gedrag aan en zijn hun eigen Balinese/Maleisische identiteit kwijt. Maar misschien is mijn oordeel als verantwoorde toerist wat ongenueanceerd. Als reggae niet in Bali thuishoort, dan ook niet in het westen. Dan had reggae op Jamaica moeten blijven. Maar reggae is een muziekcultuur als alle andere en die laat zich niet door landsgrenzen beperken. Net zoals westerse jongeren in reggae een muziekcultuur hebben gevonden waarin ze zich kunnen uiten is dat ook voor de Balinese jongeren het geval. Ze maken plezier, dansen, drinken en sjansen met de vrouwelijke toeristen, want Balinese dames laten zich niet zien. Die houden zich bezig met tempelceremonies.

zondag 17 augustus, **Merdeka**

Vandaag 17 augustus viert Indonesië zijn onafhankelijkheid, Merdeka. De onafhankelijkheid die ze zelf hebben uitgeroepen in 1945 nadat de Japanse bezetters zich hadden overgegeven en terugtrokken.

De datum 17 augustus 1945 heeft Nederland echter nooit erkend. Nederland vond het nodig om na de tweede wereldoorlog weer als kolonisator op te treden. De heilloze politionele acties hebben alleen maar tot nodeloze slachtoffers geleid, waarna de onafhankelijkheid toch kwam, volgens de Nederlandse geschiedenisboekjes in 1949. Alsof een voormalig kolonisator het recht heeft de datum van de onafhankelijkheid van Indonesië te bepalen. En waarom? Om een paar oud-strijders niet voor het hoofd te stoten? Strijders die in Indonesië net zo weinig te zoeken hadden als de Duitsers in Nederland in de jaren 40-45.

De Indonesiërs storen zich er gelukkig niet zo aan. Zij vieren hun onafhankelijkheidsfeest gewoon op 17 augustus en vandaag zijn ze 63 jaar onafhankelijk. En als Nederlander vind ik dat ze groot gelijk hebben.

maandag 18 augustus, **Busje**

Vandaag gaan we weer terug van Padang Bai naar Ubud. We besluiten deze keer een busje te nemen. Deze busjes zijn er speciaal voor toeristen en er wordt een toeristenprijs betaald. De bus is van betere kwaliteit, is niet overbooked en de toeristen worden bij hun hotels opgehaald. Tijdens het boeken vraag ik waar we worden afgezet in Ubud en dit blijkt in het centrum te zijn.

Als we na een uur in Ubud aankomen poot de chauffeur het busje neer op een plaats die op een behoorlijke afstand van het centrum ligt met de mededeling dat we er 'zijn'. Als ik hem erop aanspreek dat dit niet de afspraak is, herhaalt hij nogmaals dat dit het eindpunt is. Het centrum zou volgend hem 100 meter lopen zijn, terwijl dit in werkelijkheid minstens een kilometer is. We besluiten het niet te nemen en blijven in het busje zitten. Als hij vervolgens de bagage gaat uitladen word ik echt boos. Ik ga naar buiten en zet onze rugzak weer terug in het busje en maak hem verbaal wel heel erg duidelijk dat ik het niet neem. Kennelijk komt de boodschap aan en worden we toch verder naar het centrum gereden. Mijn verbale geweld is kennelijk van dien aard dat een Franse toerist me er op aanspreekt en zegt "they are not animals". Alsof op iemand boos worden deze persoon tot 'animal' degradeert. Wellicht de eigen projectie van een eigen onverwerkt Frans koloniaal verleden.

Toch voelt deze boosheid niet goed. Het heeft resultaat, maar gaat wel heel erg ten koste van de eigen gemoedstoestand. De volgende keer wat meer tact gebruiken Auke.

dinsdag 19 augustus, **hardlopen**

Ik heb tijdens deze vakantie geprobeerd af en toe hard te lopen. Thuis in Nederland doe ik dat zo'n drie keer per week. Maar in Nederland is het vlak, niet al te warm en is er gelegenheid te lopen.

In steden is lopen geen optie. Veel te druk en de lucht die je inademt is nog slechter dan in Schiedam. In de jungle is helemaal geen weg, dus blijven de andere plaatsen over. In Maleisië zijn dat de eilanden, waar nauwelijks ruimte is om te lopen. Het strand op en neer, wat paadjes en dat is het wel zo ongeveer. In Indonesië is er wat meer mogelijk. De weggetjes zijn soms redelijk rustig, maar het gaat flink op en neer en het weer is warm en vaak benauwd. Loop ik thuis met gemak 15 km, op Bali is 10 km een heel eind. Ik gebruik een goede hartslagmeter om het allemaal wat in de hand te houden, maar ik ben na afloop van de training behoorlijk gesloopt. Verder is er het probleem van de honden. In Maleisië totaal afwezig op Bali zeer aanwezig. De meesten blijven sloom aan de kant liggen, maar andere komen luid blaffend met ontblote tanden achter mij aan. Een steen doet wonderen, maar de training raakt behoorlijk verstoord. Terug in Nederland zullen we zien hoe de werkelijke conditie is.

woensdag 20 augustus, **Galungan**

Bamboebogen voor 'Gulaleng'

Bali is een eiland van ceremonies. Het bepaalt het leven van alle dag. De talloze tempels worden meerdere keren per dag van offers voorzien, bestaande uit bakjes rijst en wierookstokjes.

Op sommige momenten zijn er grotere ceremonies. Vandaag is het 'Galungan'. Een ceremonie die net zo belangrijk is als bij ons Kerst. Zelfs de kerstboom is aanwezig in de vorm van een lang stuk bamboe, voorzien van allerlei versiersels. Deze wordt voor het huis of de tempel gezet.

Ieder huis op Bali heeft zijn huistempel en die zijn groot. In ons guesthouse beslaat de tempel zeker een kwart van het oppervlak. Daarnaast zijn er overal grote publieke tempels.

Tijdens Galungan is iedereen de hele dag in de weer. De scholen en de meeste winkels zijn dicht. Iedereen heeft zijn mooiste kleren aangetrokken en heel Bali is werkelijk doordrenkt van Hindoestaanse ceremonies. De essentie ervan is dat de mens zijn dierlijke instincten ontstegen is.

De nacht daarvoor zijn overal varkens geslacht.

Het gekrijs is ons niet ontgaan. De varkens zijn daarbij de menselijke instincten ontstegen.

donderdag 21 augustus, **andere ceremonies**

In de nacht van woensdag op donderdag vliegen we terug van Bali naar Kuala Lumpur. Wat opvalt zijn de wel zeer uitgebreide douane 'ceremonies'. Bij aankomst is de eerste balie voor het betalen van \$ 25,- pp om het land in te mogen. Met het bonnetje op naar de volgende rij. Als we aan de beurt zijn plakt iemand een mooi visum in het paspoort, controleert of de \$ 25,- betaald zijn en stuurt ons door naar de buurman die alles nog een keer grondig bekijkt en dan gaat stempelen. Niet één of twee, maar zeker tien. Waarvoor

gestempeld wordt is niet duidelijk, maar met al die stempelaars ontstaat er een soort van stempelorkestje als voorbode van de gamelan.

Bij het vertrek gaat het net zo. Weer moet er worden betaald. Nu \$ 12,-. Alles wordt weer gecheckt en nog een keer gecheckt. Blaadjes worden weer uit het paspoort gehaald en daarna is het weer stempelen geblazen. Natuurlijk wel allemaal met de Indonesische glimlach.

vrijdag 22 augustus, **hoe muziek bedoeld is.**

De muziek van Bali is indrukwekkend. Het is erg virtuoos, uitbundig en goed geconstrueerd. Toch komt het bij de westerse luisteraar wel eens wat rationeel over. Balinese gamelanmuziek wekt heel veel bewondering op bij mij, maar de tranen van ontroering willen maar niet komen. Dat maakt ook niet uit. Deze muziek wordt gemaakt voor ceremonies en dansen en functioneert daar uitstekend bij.

Terug in Kuala Lumpur zitten we op een terras een biertje te drinken. Op een gegeven moment komt er een straatmuzikant spelen. De man ziet eruit als een slanke versie van Barack Obama. Hij zingt bekende nummers met grote overgave. Wat het bijzonder maakt is dat (zijn) twee kinderen meespelen en zingen. Ze zijn ongeveer 12 à 14 jaar. Wat ze doen is simpel met een tamboerijn en een trommeltje. De kinderen doen het met veel plezier. Ze staan met een grote glimlach naast hun vader. Op één of andere manier ontroert me dit wel heel erg. Het is muziek uit het hart gemaakt met veel plezier en vreugde. Muziek zoals het ook bedoeld is.

zaterdag 23 augustus, **naar huis.**

De vakantie zit er weer op en we beginnen vrijdagavond aan onze terugreis. De eerste etappe is van Kuala Lumpur naar Dubai en duurt zes uur. We reizen met de tijd mee en we zijn er om vier uur in de ochtend. Daar moeten we tien uur wachten voor onze aansluitende vlucht naar Düsseldorf. Als we arriveren blijkt er echter veel vroeger nog een

Slapen op het vliegveld

vlucht te gaan. We proberen die te nemen, maar dat lukt niet. Het kost \$ 50,- per persoon, maar het personeel stuurt ons letterlijk van het kastje naar de muur en we besluiten het er maar bij te laten. De tien uur proberen we wat te slapen (op de grond) en we maken af en toe een ommetje in het belastingvrije winkelparadijs.

Om twee uur 's middags vliegen we door naar Düsseldorf, waar we rond half acht aankomen. We willen zo snel mogelijk door om de trein te halen, zodat we nog thuis kunnen komen. De trein blijkt vertraging te hebben en zit

boordevol voetbalsupporters die de deuren openhouden zodat ze kunnen roken. Hierdoor neemt de vertraging alleen nog maar toe en uiteindelijk missen we de aansluiting. Gelukkig kunnen we nog de allerlaatste trein halen. Een boemeltje naar Venlo. Vandaar uit kunnen we nog naar Rotterdam doorreizen.

De reis verloopt traag. We moeten vaak overstappen en het laatste gedeelte komen er zes jongens bij ons zitten die zeer luidruchtig zijn na een avondje stappen. Ach we laten het ons maar aanleunen. Om kwart voor twee zijn we in Rotterdam en met de taxi zijn we om twee uur thuis. We zijn 32 uur onderweg geweest. Lang, maar we zijn weer veilig thuis na een heerlijke vakantie en dat is heel veel waard.